Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Muistio

10.10.2024

VN/15760/2024
VN/15760/2024-MMM-7

Maatalousjaosto 11.10.2024

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2024 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Asiantuntijalausuntonamme koskien hallituksen esitystä eduskunnalle vuoden 2024 kolmanneksi lisätalousarvioksi esitämme pääluokan 30 maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta momenteittain seuraavaa.

12.30.02 Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta	**Muutos (€)**
Vuoden 2024 tuloarvion ajoitusmuutos. Tuloarvion vähennys aiheutuu Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 toimeenpanon suunniteltua hitaammasta käynnistymisestä. Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ehdotetaan tuloarvion pienentämistä 20 milj. eurolla. Muutoksilla ei arvioida olevan vaikutusta saatavan rahoituskauden 2023-2027 EU-rahoituksen kokonaismäärään.	-30 000 000
30.01.29 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisämenot	**Muutos (€)**
Arvonlisäveromenojen määrä arvioidaan alkuperäistä ennustetta suuremmaksi johtuen erityisesti korkeana säilyneestä kustannustasosta sekä yleisen arvonlisäverokannan korotuksesta.	1 000 000
30.10.40 Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset	**Muutos (€)**
Lisäys on vuoden 2022 talousarvioon sisältyvän ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa (maaseutuohjelma) toteuttavien nuorten viljelijöiden ja nuorten elinkeinonharjoittajien tilanpidon aloitusavustusten sekä maatalouden investointiavustusten maksamiseen osoitetun määrärahan uudelleenbudjetointia (EU-osuus 42 %). Lisäyksestä on EU-osuutta 6,3 milj. euroa ja valtion osuutta 8,7 milj. euroa. EU:n rahoituksen etupainotteisuudesta johtuen siirtymäkauden 2021-2022 rahoitus muodostui tavoitetasoa suuremmaksi ja vastaavasti CAP-suunnitelman 2023-2027 rahoitus jäi tavoitetasoa pienemmäksi. Muutoksella varmistetaan maaseutuohjelman mahdollisimman täysimääräinen toteutuminen vuoden 2025 loppuun mennessä. Uudelleenbudjetointiin liittyvä määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.	15 000 000
Lisäys on vuoden 2022 toiseen lisätalousarvioon sisältyneen kokonaan kansallisesti maksettaviin biokaasu-, lannankäsittely-, ravinnekierrätys- ja hiilensidonta-alan investointiavustuksiin tarkoitetun määrärahan uudelleenbudjetointia. Menettelyllä voidaan edistää hallitusohjelman mukaisen Saaristomeri-ohjelman ja ravinteiden kierrätyksen tavoitteiden toteutumista. Määrärahaa myönnettiin 7,0 milj. euroa vuonna 2022, josta osana hallitusohjelman säästöjä peruutettiin vuoden 2023 toisessa lisätalousarviossa 6,0 milj. euroa. Uudelleenbudjetointiin liittyvä määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.	750 000
Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös: 6) ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien nuorten viljelijöiden ja nuorten elinkeinonharjoittajien tilanpidon aloitusavustusten sekä maatalouden investointiavustusten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen.	

Maa- ja metsätalousministeriö

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

30.10.44 Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen	**Muutos (€)**
Vuoden 2023 ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta maatalouden ja vesiviljelyn määräaikaisten kustannustukien maksamiseen **peruutetaan 0,437 milj. euroa**, jonka arvioidaan jäävän käyttämättä. Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.	
Vuoden 2023 toisessa lisätalousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta maataloustuottajille Euroopan unionin varoista maksettavan kriisituen kansallisena lisäosana **peruutetaan 1,869 milj. euroa,** jonka arvioidaan jäävän käyttämättä. Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.	
30.10.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen	**Muutos (€)**
Lisäys on vuoden 2022 talousarvioon sisältyvän ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa (maaseutuohjelma) toteutettavien hankkeiden ja niiden toteutukseen liittyvän teknisen avun (EU-osuus 42 %) maksamiseen osoitetun määrärahan uudelleenbudjetointia. Lisäyksestä osoitetaan tekniseen apuun 8,0 milj. euroa. Lisäyksestä EU-osuutta on 24,36 milj. euroa ja valtion osuutta on 33,64 milj. euroa. EU:n rahoituksen etupainotteisuudesta johtuen siirtymäkauden 2021-2022 rahoitus muodostui tavoitetasoa suuremmaksi ja vastaavasti CAP-suunnitelman 2023-2027 rahoitus jäi tavoitetasoa pienemmäksi. Muutoksella varmistetaan maaseutuohjelman mahdollisimman täysimääräinen toteutuminen vuoden 2025 loppuun mennessä. Uudelleenbudjetointiin liittyvä määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.	58 000 000
Lisäys on vuoden 2022 talousarvioon sisältyvän maaseuturahaston elpymisvälineestä rahoitettavista hankkeista aiheutuvien menojen (EU 100 %) maksamiseen osoitetun määrärahan uudelleenbudjetointia. Muutoksella varmistetaan maaseuturahaston elpymisvälineen täysimääräinen toteutuminen vuoden 2025 loppuun mennessä. Uudelleenbudjetointiin liittyvä määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.	12 000 000
Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös: 4) ohjelmakauden 2014—2020 sekä siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien hankkeiden ja niiden toteutukseen liittyvän teknisen avun Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden sekä perustelluissa tapauksissa ennakon maksamiseen 5) maaseuturahaston elpymisvälineestä rahoitettavista hankkeista aiheutuvien menojen EU:n rahoitusosuuden maksamiseen	
30.20.20 Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta	**Muutos (€)**
Vähennys aiheutuu lintuinfluenssan vuoksi lopetetuista turkiseläimistä maksettaviin korvauksiin ja salmonellatartunnan vuoksi lopetettavaksi määrättävistä sioista maksettaviin korvauksiin tarvittavan määrärahan tarkentuneesta tarvearviosta. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon myös kunnille eläinlääkintähuoltolain nojalla maksettaviin lakisääteisiin korvauksiin tarvittava 4,4 milj. euron lisärahoitus. Momentin määrärahaa lisättiin vuoden 2024 ensimmäisessä lisätalousarviossa yhteensä 45,2 milj. euroa, josta 44,4 milj. euroa lintuinfluenssan vuoksi lopetetuista turkiseläimistä maksettaviin korvauksiin ja 0,8 milj. euroa varautumiseen salmonellan vuoksi lopetettavaksi määrätyistä sioista maksettaviin korvauksiin. Ensimmäisessä lisätalousarviossa momentille lisätty määräraha perustui Ruokaviraston helmikuussa 2024 laatimaan arvioon korvausten suuruudesta. Turkiseläimistä maksettavien korvausten ja salmonellakorvausten tarkentuneesta arviosta johtuen eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menoihin osoitetusta määrärahasta arvioidaan jäävän käyttämättä 8,106 milj. euroa. Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa vähennyksen lisäksi, että momentille ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnettyä määrärahaa olisi mahdollista käyttää 4,4 milj. euroa kunnille eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 23 §:n nojalla maksettaviin lakisääteisiin korvauksiin, jonka jälkeen kuntien korvauksiin käytettävissä oleva määräraha olisi yhteensä 8,8 milj. euroa.	-3 700 000
30.20.40 Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki	**Muutos (€)**
Vuoden 2023 talousarvion kaksivuotiseen siirtomäärärahaan sisältyvä enintään 4,0 milj. euron varaus tukien täytäntöönpanoon liittyvien, ennakoidun tukimenekin ylittävien, tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin peruutetaan käyttämättömänä. **Määrärahan (4,0 milj. euroa) peruuttaminen** on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.	

30.20.46 EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen	**Muutos (€)**
Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistämiseksi laaditusta ohjelmasta aiheutuviin menoihin peruutetaan ohjelman päätyttyä käyttämättä jäävä osuus (EU-osuus 50 %). **Peruutettava määrä on 0,223 milj. euroa**, josta EU-osuutta on vajaa 0,112 milj. euroa. Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.	
Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta koulujakelujärjestelmän rahoitukseen **peruutetaan käyttämättä jäävä osuus 4,0 milj. euroa** (EU-osuus 100 %). Määrärahaa on jäänyt käyttämättä, koska kunnat ja kaupungit eivät ole hakeneet tukea täysimääräisesti. Vuodelta 2022 siirtyvä määräraha arvioidaan käytettävän kokonaan. Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.	
30.40.22 Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen	**Muutos (€)**
Lisäys aiheutuu kasvihuonekaasuinventaarion ja seurantajärjestelmän kehittämisestä. Hallitus linjasi 3.9.2024 budjettiriihessä, että vuoden 2024 kolmannessa lisätalousarvioesityksessä panostetaan kasvihuonekaasuinventaarion seurantajärjestelmän kehittämiseen. Kehittäminen on välttämätöntä LULUCF-asetuksen (2023/839) uusien ja kasvavien raportointivelvoitteiden johdosta. Ilman seurantajärjestelmää Suomen on vaikeampi osoittaa EU:lle ja komissiolle edistymistä haastavien velvoitteiden saavuttamista ja Suomen valtiolle voi syntyä merkittävä kustannusrasite tulevina vuosina, esimerkiksi velvoitteiden saavuttamiseen tarvittavien yksiköiden ostosta muilta EU-mailta. Lisäksi kansallisesti toimeenpantavien maankäyttösektorin toimenpiteiden tulosten todentaminen ei tule onnistumaan riittävällä tarkkuudella ja siten Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen jää vaillinaiseksi. Määrärahasta käytetään arviolta 0,67 milj. euroa seurantajärjestelmän kehittämiseen ja 1,33 milj. euroa todentamisen ja mittausteknologian kehittämiseen.	2 000 000
30.40.47 Tuki joutoalueiden metsitykseen	**Muutos (€)**
Vähennys aiheutuu metsitystukijärjestelmän tarkentuneesta määrärahatarpeesta.	-1 000 000
Momentilta **peruutetaan vuoden 2023 talousarviossa myönnetty 5,4 milj. euroa**, mikä on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa. Peruutus aiheutuu metsitystukijärjestelmän tarkentuneesta määrärahatarpeesta.	
30.64 Metsähallitus	**Muutos (€)**
Luvun perusteluja muutetaan siten, että Metsähallituksen **peruspääomaa voidaan alentaa 5,826 milj. eurolla**. Vuoden 2024 talousarvion ja toisen lisätalousarvion mukaan peruspääomaa voidaan korottaa yhteensä 2,652 milj. eurolla. Tämän lisäksi Metsähallituksen peruspääomaa ehdotetaan alennettavaksi 8,478 milj. eurolla, joka aiheutuu 31 964 ha maa-alueiden siirrosta suojelualueiksi Metsähallituksen peruspääomasta julkisten hallintotehtävien taseeseen. Siirrettävät alueet ovat olleet jo nyt metsätalouskäytön ulkopuolella.	
30.70.01 Maanmittauslaitoksen toimintamenot	**Muutos (€)**
Lisäys on osa Maanmittauslaitoksen investointirahoitusta kansallisen avaruustilannekeskuksen perustamiseksi. Määrärahalla käynnistetään uuden, tehokkaan satelliittilaserin hankinta ja hankinnan ensimmäinen osuus saataisiin valmiiksi vuoden 2025 loppuun mennessä. Hankinnan seuraava osuus ajoittuisi vuoteen 2026 ja 2027. Nykyisen suunnitelman mukaisesti kansallinen avaruustilannekeskus aloittaisi toimintansa vuonna 2028 ja saavuttaisi täyden toimintavalmiuden vuonna 2030. Maanmittauslaitoksen panos avaruustilannekeskuksen toimintaan olisi 20 %:n havaintoajan tarjoaminen Maanmittauslaitoksen Metsähovin tutkimusaseman satelliittilaserista, johon nyt hankittava uusi laser integroitaisiin. Liikenne- ja viestintäministeriö aikoo nopeuttaa Ilmatieteen laitoksesta annetun lain muutosesitystä niin että lakimuutos tulisi voimaan ja Avaruustilannekeskuksen perustaminen käynnistyisi 1.12.2024.	445 000

Talousjohtaja Matti Hyytinen

Maatalousneuvos Esa Hiiva

Liitteet PPT-esitys

Jakelu Eduskunta, Kaisa Iso-Sipilä